

Gledališče

Carl Sternheim: Iz junaškega življenja meščanov

Mestno gledališče ljubljansko

★★★★★

Na velikem odru **MGL** so odmevno uvedli sezono z repertoarno in izvedbeno širokopotezno premiero slovenske praižvedbe treh iger nemškega dramatika Carla Sternheima iz šestdelnega cikla pod skupnim naslovom *Iz junaškega življenja meščanov*. Iz tetralogije o silovitem materialnem vzponu ter strahovitem moralnem polomu izmišljene meščanske družine Maske so v odsko okretnem prevodu Milana Štefeta, pregledni z gostitvi dramaturginje Eve Mahkovic ter duhoviti režiji Aleksandra Popovskega domišljeno oživili »meščansko veseloigro« *Spodnjice*, »komedijo« *Snob* in »igro v treh dejanjih« *1913*.

Uprizoritev ob pomenljivih »trenutkih odločitev« treh generacij družine Maske večplastno spregovori o značilnostih obdobja pred stoletjem, o možnostih silovitega družbenega vzpona na krilih kopičenja kapitala, razcveta množične industrijske proizvodnje ter kolonializma, a tudi o do danes stopnjujočih se pogubnih posledicah brezobzirnega pohlepa na čedalje bolj samouničujoče egocentričnega posameznika ter njegova vse bolj »zapacana« razmerja celo z najbližjimi v družini, da o nelagodnih in sovražnih razmerjih z tekmeči v družbenem okolju nenehne konkurence sploh ne govorimo. Prav brezobzirni pohlep privede najmlajšo generacijo družine Maske (Grofico Sofie) do ključnega prestopa od nekdanj zanesljive industrijske proizvodnje za plebejske množice do dekadence tveganih malverzacij z delnicami brez kritja in fiktivnimi visokimi donosi ter trgovanja z orožjem v parazitskem pajdaštvu z visoko politiko, v ozadju katere je mogoče slišati zloslutno bobnenje vojnega nasilja in vsesplošnega uničenja. Uprizoritelji so vodili dogajanje v smeri od burleskno lahkotnega meščanskega vodvila s pomenljivimi ženskimi spodnjicami v osišču zapleta, situacijsko duhovito uprizorjenega na plitvem in tesnem prizorišču sobice uradnika Theobalda Maskeja (scenografija Numen in Ivana Radenković), prek kritično realistič-

nega prikaza vzpona brezdušno preračunljivega kapitalističnega povzpeticnika v središču razsežnega in bleščečega univerzalnega salona »generalnega direktorja« Christiana Maskeja, do wagnerjansko razčustvovanega občutja vsesplošne krize v abstraktni množiceni obkroženosti izpostavljenega odra na odru, iz katerega izvirata upanje in hrepenenje po ognjenem očiščenju in utopičnem »novem človeku«.

Od stilizirane historizirane burleske k sodobnejši in univerzalnejši socialni in značajski prepoznavnosti je gradila prispevke tudi kostumografinja Jelena Proković (oblikovalka maske je Tina Lasič Andrejevič). Avtor glasbe Vlada Divljan je zvočno bogatil dogajanje in ostril vzdušje s pomenljivimi variacijami izbranih pop in rock komadov ter v zadnjem delu dramatisiral s poudarki klasike. Deveterica protagonistov, ki nam je v enem večeru odigrala troje samostojnih iger in večina tudi troje različnih vlog, si že zaradi obsega in kakovosti individualnih in partnerskih prispevkov zasluži priznanje.

V najbolj izpostavljenih vlogah so se izkazali virtuozi Jure Henigman kot uradniško zarobljeni in »javnemu mnenju« suženjsko poslušni Theobald (v *Spodnjicah*), nad sinovo povzpeticniško brezdušnostjo in nehvaležnostjo razočarani oče (v *Snobu*) ter dekadentno poženščeni in do privlačnosti kapitala uporniško brezbrizni Christianov sin Philipp Ernst (v *1913*). Mogočni postavi samouničujočega utelešenja brezmejne volje do moči v zrelem Christianu Maskeju (*Snob*) ter notranje vse bolj razjedenemu starcu, ki sluti edino očiščenje kapitalistične družbe v revoluciji in vojni (1913), je oživil Matej Puc.

Burleskno podobo naivke in v zakonu nezadoščene radoživke Luise je v *Spodnjicah* lahko odigrala Tina Potočnik, ki je v *Snobu* ironizirala idealizirano podobo ostarele matere, v *1913* pa dodala do samouničenja prignano zverinsko pohlepno Grofico Sofie von Beeskov. K radoživosti in zloslutnosti tragikomične celote so prispevali še Karin Komljanec, Viktorija Bencič Emeršič, Jurij Drevenšek, Primož Pirnat, Domen Valič in Milan Štefe.

SLAVKO PEZDIR